

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: Střední odborná škola stavební Karlovy Vary

Sabinovo náměstí 16, 360 09 Karlovy Vary

Autor: MIROSLAV MAJCHER

Název materiálu: VY_32_INOVACE_10_ELEKTRICKÝ NÁBOJ_E1

Číslo projektu: CZ 1.07/1.5.00/34.1077

Tematická oblast : ZÁKLADY ELEKTROTECHNIKY pro 1. ROČNÍK

Datum tvorby: 10. 9. 2013

Datum ověření: 19. 9. 2013

Klíčové slovo: elektrický náboj, množství elektřiny, uchování náboje

Anotace: Prezentace je určena pro žáky 1.ročníku oboru elektrikář, slouží k výkladu a procvičování dané látky. Žáci se seznámí s výukovým materiálem na téma elektrický náboj .

ELEKTRICKÝ NÁBOJ

Elektrický náboj je závislý na proudu a době průtoku proudu.

Označuje se Q a jednotkou je coulomb (C)
1 coulomb je roven 1 ampérsekundě.

Elektrický náboj se také označuje jako elektrické množství.

Je tím větší, čím větší je nabíjecí proud, který vytváří náboj a čím je delší doba nabíjení.

Náboj = proud · čas
(při konstantním nabíjecím proudu)

Q elektrický náboj
 I intenzita proudu
 t čas

$$Q = I \cdot t$$

$$[Q] = A \cdot s = C$$

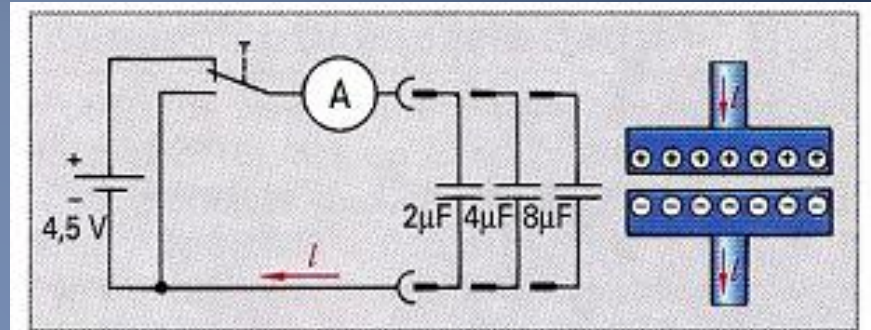
Náboj 1 C je mnohonásobek elementárního náboje e : $1 \text{ C} = 6,242 \cdot 10^{18} e$. Následně lze proud 1 A definovat jako tok $6,242 \cdot 10^{18}$ elektronů za 1 s průřezem vodiče.

ELEKTRICKÝ NÁBOJ

Ručka ampérmetru se při nabíjení vychýlí na jednu stranu a při vybíjení na druhou stranu.

Výchylky jsou tím větší, čím je větší kapacita kondenzátoru.

Celkovou kapacitu lze zvýšit paralelním zapojením jednotlivých kondenzátorů.

Obr. 1 Uchovávání elektrického náboje v kondenzátoru

Pokus 1: Připojíte postupně kondenzátory z metalizovaného papíru hodnot $2\mu\text{F}$, $4\mu\text{F}$ a $8\mu\text{F}$ přes ampérmetr s otočnou cívkou (nulou uprostřed stupnice a odpovídajícím malým rozsahem) a přepínač na baterii 4,5 V (obr. 1).

ELEKTRICKÝ NÁBOJ

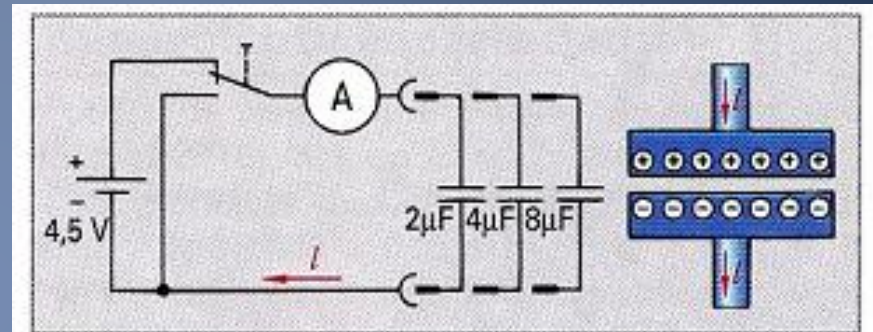
Kondenzátory se skládají ze dvou vodivých vrstev (elektrod) a jedné vrstvy izolační (dielektrikum).

Při nabíjení teče proudy kondenzátoru nabíjecí proud a při vybíjení proud opačného směru.

Nabíjecí a vybíjecí proud je tím větší, čím je větší kapacita kondenzátoru.

Kapacita je schopnost pojmout (akumulovat) elektrický náboj.

Označuje se C a jednotkou je farad F .

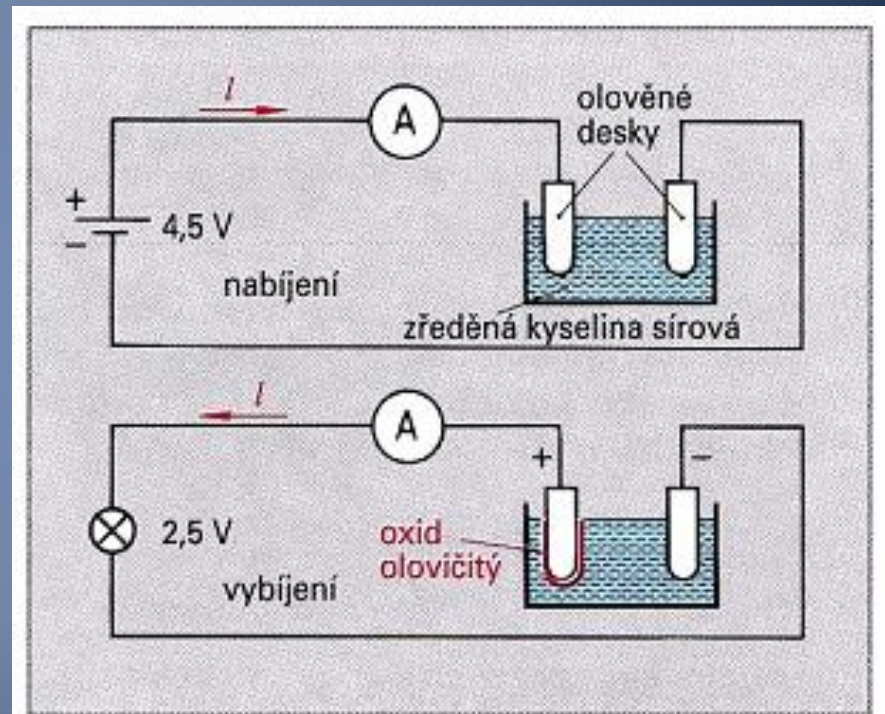

Obr. 1 Uchovávání elektrického náboje v kondenzátoru

ELEKTRICKÝ NÁBOJ

Během nabíjení ukazuje ampérmetr stále stejnou hodnotu. Při vybíjení svítí žárovka jen určitou dobu, pak světlo pomalu slábne, tak jak klesá hodnota vybíjecího proudu akumulátoru.

Pokus 2: Ponořte dvě olověné destičky do kádinky se zředěnou kyselinou sírovou. Připojte destičky přes ampérmetr na baterii 4,5 V (obr. 2). Nabíjejte takto vytvořený akumulátor po dobu 1 minuty. Potom přepólujte ampérmetr a nahraďte baterii 2,5 voltovou žárovečkou.

Obr. 2 Uchovávání elektrického náboje v akumulátoru

POUŽITÁ LITERATURA: TKOTZ, Klaus a kol. *Příručka pro elektrotechnika*. Praha: Europa - Sobotáles, 2002, ISBN 80-86706-00-1.